

ONDERWERP

Oplegnotitie - Resultaten onderzoek stikstofdepositie bedrijven in provincie Noord-Holland

ONZE REFERENTIE

D10026144:71 v0.3

DATUM

3 mei 2021

VAN

Jeanne Pruijn en Nick Bergman

Inleiding

Het Rijk en de provincies staan voor een belangrijke en grootschalige opgave, het verlagen van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Om hier gericht invulling aan te kunnen geven is het onder andere van belang om zicht te hebben op het aantal bedrijven in de provincie Noord-Holland zonder natuurvergunning (Natuurbeschermingswet 1998 c.q. Wet natuurbescherming) of PAS-melding terwijl die op basis van hun stikstofdepositie er wel één dienen aan te vragen. De provincie Noord-Holland heeft Arcadis gevraagd dit voor bedrijven in Noord-Holland te onderzoeken, waarvoor de provincie het bevoegd gezag is op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Met deze memo wordt een samenvattende duiding gegeven van de onderzoeksresultaten, waarin wordt aangegeven wat er over de situatie van de gehele provincie te zeggen valt op basis van de gekozen onderzoeksopzet.

Methodologie en onderzoeksopzet

Zoals kort toegelicht in de inleiding, heeft onderhavig onderzoek als doel het inzichtelijk maken van de bedrijven in Noord – Holland die volgens de huidige regelgeving dienen te beschikken over een Wnb-vergunning. Om dit inzicht te verschaffen is er een onderzoek uitgevoerd met behulp van een steekproef.

In deze paragraaf wordt omschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Deze uiteenzetting dient gelijktijdig als leeswijzer voor dit memo. Voor deze studie is de volgende aanpak gehanteerd:

1. Stap 1 - Inventarisatiefase: Binnen deze stap zijn de uitgangspunten en toetsingscriteria vastgesteld in een startoverleg met de provincie en de Omgevingsdiensten.
2. Stap 2 – Steekproefselectie en gegevenscontrole: Op basis van de uitkomsten uit stap 1 zijn bedrijven getoetst aan de gestelde criteria om daarmee op efficiënte wijze te komen tot een groslijst waarop de steekproefselectie wordt uitgevoerd.
3. Stap 3 – Geselecteerde bedrijven zijn nader onderzocht op basis van een bureauonderzoek. In dit onderzoek is nagegaan of er grondige redenen zijn waarom de bedrijven mogelijk niet vergunningsplichtig zijn.
4. De laatste stap is het samenvoegen van de onderzoeksresultaten uit de steekproef en het presenteren van de resultaten.

Inventarisatiefase

Om een zo volledig mogelijk overzicht te verkrijgen heeft er voorafgaand aan de steekproef een uitvoerige inventarisatie plaatsgevonden, waarbij alle bedrijven onder het bevoegd gezag van de provincie zijn samengevoegd in één overzicht. Hiervoor zijn de Omgevingsdiensten binnen de provincie benaderd om deze informatie te verkrijgen. Hiervoor zijn uiteindelijk drie soorten lijsten samengevoegd. Het betreffen de volgende lijsten:

1. Lijst van bedrijven onder het bevoegd gezag van de provincie.
2. Lijst van bedrijven onder bevoegd gezag van de provincie met WNB-vergunning.
3. Lijst van bedrijven onder bevoegd gezag van de provincie met PAS-melding.

De verschillende lijsten zijn handmatig samengevoegd, eerst op basis van naam en vervolgens (waar mogelijk) op basis van adres. Er is voor deze aanpak gekozen omdat de bedrijven in de verschillende lijsten in een aantal gevallen niet of niet de juiste informatie bevatten. Na deze controle zijn dubbele/foutief geregistreerde gegevens gecorrigeerd of verwijderd.

In totaal bestaat de lijst in eerste instantie uit 162 bedrijven die onder het bevoegd gezag van de provincie vallen. Dit betreffen uitsluitend bedrijven uit de industriële sector. Binnen de provincie Noord-Holland zijn geen agrarische bedrijven (zoals intensieve veehouderijen) die op basis van de Wabo vallen onder de bevoegdheid van de provincie. De agrarische bedrijven gelegen binnen de provincie vallen in dit geval onder het bevoegd gezag van de gemeenten.

Uit de eerste totaal lijst zijn de bedrijven waarvan bekend is dat deze een PAS-melding of over een Wnb-vergunning beschikken er vervolgens uit gefilterd. Hiermee is de lijst teruggebracht naar 107 bedrijven. Ook is er gekeken of nog meer bedrijven uit de totale lijst moesten worden gefilterd om andere redenen, bijvoorbeeld bedrijven die de bedrijfsactiviteiten inmiddels hebben beëindigd, dan wel nog in oprichting zijn (type-B/C bedrijven).

Uit deze nadere herziening, van de Omgevingsdienst, blijkt dat het uiteindelijk om 96 in plaats van 107 industriële bedrijven gaat onder het bevoegd gezag van de provincie.

Om voldoende inzicht te krijgen in de daadwerkelijke werkzaamheden van de resterende 96 bedrijven, en bijbehorende te verwachten mate van stikstofuitstoot is er een verdiepende analyse uitgevoerd, waarbij per bedrijf de bedrijfsactiviteiten zijn onderzocht aan de hand van een bureauonderzoek. Hieruit is meer inzicht ontstaan in het type bedrijf (zonder PAS-melding of Wnb-vergunning) en welke transportmiddelen (schepen, vrachtwagens, etc.) en bedrijfsprocessen (verwarmingsprocessen, stookovens, etc.) bij het bedrijf plaatsvinden.

Omslagpunt

Voor alle geanalyseerde bedrijven is ook een indicatieve AERIUS-berekening gedaan, om te zien vanaf hoeveel kg stikstofemissie per jaar van deze bedrijven er sprake zou zijn van een stikstofdepositie op een N2000 gebied van meer dan 0,01 mol/ha/jaar, het omslagpunt. In AERIUS is hierbij de locatie van het bedrijf geselecteerd, waarna, per 100-tal kg/j aan NOx-uitstoot, een puntbron berekening is uitgevoerd om te bepalen of er sprake is van een depositie op een stikstofgevoelig N2000-gebied van 0,01 mol/ha/jaar of meer. Dit uitgangspunt is gehanteerd aangezien, conform huidige wet- en regelgeving, de vergunningplicht wat betreft stikstofdepositie is vastgesteld op $\leq 0,00$ mol/ha/jaar.

Deze berekening is gedaan om in een latere fase een vergelijking te kunnen maken met de dossierinformatie van de geselecteerde bedrijven. Als uit de dossierinformatie blijkt dat er geen AERIUS-berekening is uitgevoerd maar wel emissiegegevens zijn opgenomen kan er wel worden nagegaan of de bedrijfsactiviteiten en de daarbij gegenereerde emissie van invloed kan zijn op de N2000-gebieden.

Steekproefselectie

Zoals eerder beschreven zijn er 162 industriebedrijven gevestigd in Noord-Holland die onder bevoegd gezag van de provincie vallen. Daarvan beschikken 96 industriebedrijven voor zover bekend niet over een PAS-melding of over een Wnb-vergunning. Op de voorgenoemde samengevoegde lijst van 96 bedrijven is een aselechte steekproef uitgevoerd.

Om mogelijke aannames te voorkomen dat er doelgericht bedrijven zijn geselecteerd, om nader te onderzoeken, is er voor een aselechte steekproef gekozen. Vervolgens is van de bedrijven binnen deze steekproef de stikstofdepositie op stikstofgevoelige N2000-gebieden beoordeeld op basis van een dossieronderzoek.

Door het zuiveren van de lijst met bedrijven is er toegewerkt naar een betrouwbare steekproefgrootte. Deze grootte is vastgesteld op 1/3 van de industriebedrijven. Bij het onderzoeken van de steekproef bedrijven is gebleken dat een beperkt aantal dossiers niet compleet genoeg worden geacht om er een conclusie aan te kunnen verbinden. Dit komt omdat er bijvoorbeeld geen oprichtingsvergunning of revisievergunning voor handen was. Tot slot zijn sommige dossiers niet teruggevonden in het archiefsysteem van de omgevingsdienst(en). Ook was het door het ontbreken van dossierinformatie niet mogelijk om een vergelijking te kunnen maken met het berekende omslagpunt. Uiteindelijk bleken er 26 bedrijven geschikt om te kunnen toetsen.

In bijlage 4 als onderdeel van deze memo is een totaaloverzicht opgenomen van de betreffende bedrijven, incl. een overzicht met vervallen bedrijven, voorzien van een korte toelichting vanuit de Omgevingsdienst.

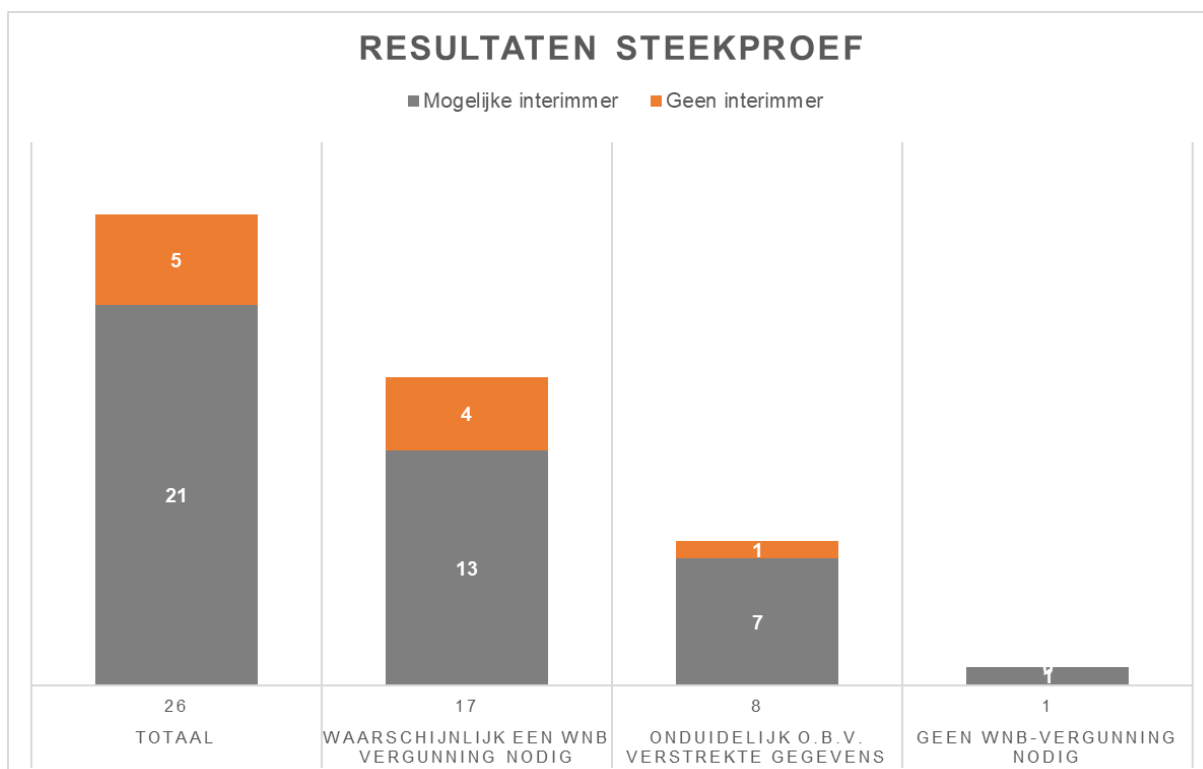
Resultaten steekproef

De onderzoeksresultaten uit de steekproef zijn hieronder uiteengezet. Aan deze oplegnotitie zijn de resultaten per getoetst bedrijf als bijlage 1 (losse map) toegevoegd.

Voor de 26 bedrijven onderzochte bedrijven geldt het volgende:

- Naar alle waarschijnlijkheid hebben 17 inrichtingen een vergunning nodig op basis van de Wnb (met inachtneming van de aan – en opmerkingen die gevonden zijn in de dossiers).
- Voor 8 inrichtingen geldt dat de beschikbaar gestelde dossierinformatie in huidige vorm geen uitsluitsel geven en dat het na toetsing te onduidelijk is om een conclusie te kunnen trekken of er wel of geen vergunning nodig is op basis van de Wnb. Voor deze dossiers is nader onderzoek aanbevolen¹.
- Voor 1 inrichting geldt dat er op basis van de aangeleverde stukken geen Wnb-vergunning nodig is.

¹ Nader onderzoek kan uitgevoerd worden in de vorm van een historisch dossieronderzoek. Door middel van een opdracht aan de Omgevingsdienst of vanuit de provincie zelfstandig een historisch onderzoek uitvoeren naar de vergunningverlening in het verleden van de activiteit/inrichting. Het raadplegen van toezichthistorie, van beschikbare toezichtsystemen, controle op verplichte jaarrapportages voortkomende uit vergunningvoorschriften en evt. een bezoek ter plaatse bij de inrichting zelf.

Als de resultaten uit de steekproef worden afgezet tegen het totaal van 96 bedrijven kan voorzichtig gesteld worden dat 65% - op basis van de beschikbare informatie – mogelijk dient te beschikken over een Wnb-vergunning. Dit percentage kan hoger liggen aangezien van een aantal dossiers (8) niet voldoende inzicht geven om daar een conclusie aan te verbinden.

Interimmers

Bij deze steekproefresultaten is er wel sprake van een nuance. Dit heeft te maken met de mogelijke aanwijzing als Interimmers. Nederland is in gebreke geweest bij het implementeren van de Europese Habitatrichtlijn. De bepalingen van de Habitatrichtlijn gelden al vanaf de aanwijzingsdatum van de Natura 2000-gebieden (tussen 10 juni 1994 en 2004). In Nederland waren die bepalingen door het Rijk pas op 1 februari 2009 volledig in de Nederlandse wet geïmplementeerd. Veel bedrijven hebben in de periode **tussen aanwijzing en 1 februari 2009** een bedrijf opgericht of uitgebreid zonder dat daar een natuurvergunning voor kon worden aangevraagd. Dit worden de 'Interimmers' genoemd.

De huidige Wet natuurbescherming (artikel 9.4 lid 8) kent wel een voorziening voor bedrijven die in de interim-periode, dus vóór 1 februari 2009, een vergunning hebben gekregen of aangevraagd waarbij aantoonbaar een habitattoets is uitgevoerd. Dat kan bijvoorbeeld zijn gebeurd bij een milieuvergunning of bestemmingsplan. Deze bedrijven hoeven niet alsnog een natuurvergunning aan te vragen. De vergunde bedrijfssituatie kan bij verandering van het bedrijf ook als referentie worden gebruikt bij een aanvraag om een natuurvergunning. Probleem is echter dat die habitattoets in de meeste gevallen niet is uitgevoerd, althans dat blijkt niet duidelijk uit de vergunning. Destijds werd al snel geoordeeld dat de Habitatrichtlijn niet van toepassing was als een bedrijf niet in of op zeer korte afstand van een Natura 2000-gebied ligt. Bovendien werd ammoniakdemissie al getoetst via de Wet ammoniak en veehouderij.

Op basis van de beschikbare informatie, kunnen er 21 bedrijven uit de steekproefselectie als mogelijke Interimmer worden aangemerkt (zie bijlage 3). Als de resultaten uit de steekproef worden afgezet tegen het totaal van 96 bedrijven kan voorzichtig gesteld worden dat 80% - op basis van de beschikbare informatie – mogelijk als Interimmers worden aangemerkt. Dit betekent niet dat deze

bedrijven automatisch door die aanwijzing niet dienen te beschikken over een Wnb-vergunning. Het is op dit moment (nog) niet duidelijk of het Rijk deze groep alsnog verplicht te beschikken over een Wnb-vergunning.

Disclaimer dossieronderzoek

De activiteiten van de geselecteerde bedrijven zijn beoordeeld op basis van voornoemde dossieronderzoek. Onderzocht is of de betreffende activiteit bestond op de referentiedatum van het geraakte Natura 2000-gebied en sindsdien ongewijzigd is voortgezet (waar mogelijk). In zo'n geval geldt namelijk geen vergunningplicht. Op basis van beide uitkomsten kan dan uiteindelijk een uitspraak worden gedaan of een bedrijf op basis van zijn stikstofemissie zeer waarschijnlijk een Wnb-vergunning moet aanvragen.

Op basis van de verstrekte informatie bleek het voor sommige bedrijven moeilijk te achterhalen of er inderdaad sprake is van de uitzonderingsregel. Dit kwam omdat in het dossier geen oprichtingsvergunning of revisievergunning is aangetroffen, waardoor toetsing niet mogelijk was. Het is daarom aanbevolen om inrichtingen die als 'Interimmers' moeten worden aangemerkt, nog nader te onderzoeken².

De resultaten zoals deze zijn weergegeven in dit memo zijn tot stand gekomen op basis van de verstrekte en beschikbaar gestelde dossierinformatie, afkomstig van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Dit neemt niet weg dat bij een uitvoerig vervolgonderzoek op dossierniveau de uitkomsten en conclusies kunnen wijzigen. Een uitvoerig dossieronderzoek per inrichting/activiteit valt buiten de scope van deze opdracht.

Lijst van bijlagen:

1. Memo per bedrijf (losse map);
2. Lijst Arcadis algemeen resultaten;
3. Lijst met mogelijke interimmers;
4. Selectie o.b.v. vergunning-melding.

² Zie voor aanbeveling vervolgonderzoek voorgaand voetnoot.